

Lời Tựa 5: Biển Cả Dung Nạp Trăm Sông, Khiêm Hạ, Tự Tu Dưỡng
Phần 2 - Lão Pháp Sư Tĩnh Không Mà Tôi Biết
(Thích Thắng Diệu)

4. Ngăn nắp, sạch sẽ, cẩn thận

Lão pháp sư ưa thích sự gọn gàng và sạch sẽ, bất luận là thân thể, y phục, đồ dùng hay nơi ở, tất cả đều được giữ gìn rất thanh khiết và chỉnh tề. Điều này cần có thói quen siêng năng mới có thể làm được.

Khi tôi đến Hồng Kông thân cận lão pháp sư, ngài đã 86 tuổi. Ở độ tuổi này, ngài vẫn tự mình tắm rửa, không cần người khác giúp. Lão pháp sư rất coi trọng việc giữ gìn vệ sinh cơ thể; nếu vì quá bận hoặc đi xa mà không thể tắm được, thì sáng hôm sau ngài nhất định sẽ lau người, dùng khăn nóng lau sạch từ đầu đến chân.

Lão pháp sư có một thói quen, được hình thành từ khi còn trẻ, đó là sau khi tắm và lau khô người, ngài sẽ dùng khăn lau đồ đạc để lau khô tường và sàn nhà tắm. Vì vậy, sau khi lão pháp sư tắm xong, bên trong phòng tắm luôn khô ráo, không thấy giọt nước nào còn sót lại. Mục đích ngài làm như vậy là vì quý trọng đồ vật. Nếu giữ cho các bộ phận bằng kim loại như vòi nước, vòi sen luôn khô ráo thì sẽ không bị rỉ sét. Tường và sàn nhà nếu được giữ khô, thì bề mặt sẽ không để lại vết ố nước hay đổi màu. Lúc giảng kinh, lão pháp sư từng tự hào kể rằng: trước đây ngài mượn nhà người khác để ở, vài năm sau trả lại, chủ nhà khen rằng ngôi nhà vẫn được giữ gìn như mới! Dù nghe lão pháp sư kể như vậy, nhưng nếu không tận mắt chứng kiến thì rất khó để cảm nhận được, về phương diện quý trọng nhà cửa và vật dụng, ngài kỹ lưỡng cỡ nào! Vì thế, câu “giữ gìn như mới” là lời chân thật, không phải lời phóng đại.

Mỗi bộ quần áo trong tủ, lão pháp sư đều xếp gọn gàng, treo lên ngay ngắn. Trước khi ra ngoài, mỗi bộ quần áo đều được trải phẳng trên giường trước, gấp gọn gàng rồi mới xếp ngay ngắn vào trong vali. Sách trên kệ, văn phòng phẩm trên bàn làm việc, thậm chí những đồ linh tinh trong tủ đều được để ngăn nắp. Lão pháp sư đôi lúc tự than rằng: “Tôi già rồi, không cách nào sắp xếp đồ đạc gọn gàng như trước được”, thế nhưng chúng tôi thấy đồ của lão pháp sư vẫn

được sắp xếp rất gọn gàng. Thật ra là ngài muốn nhắc nhở những người làm thị giả như chúng tôi, nên giúp ngài sắp xếp đồ đạc cho gọn gàng. Nhưng tôi rất hồ thẹn, về phương diện này, bản thân tôi luôn làm chưa đủ tốt! Nghe các thị giả trước đây kể lại, lão pháp sư trước kia đối với sự sắp xếp đồ đạc, có yêu cầu rất nghiêm khắc, nhất định phải sắp xếp ngăn nắp, trật tự. Nhưng sau khi tuổi cao, yêu cầu của ngài cũng trở nên nhẹ nhàng hơn. Nghe những lời này, tôi cảm thấy phước báo của mình không đủ, không có cơ hội tiếp nhận sự yêu cầu nghiêm khắc, đồng thời cũng cảm nhận được lòng từ bi và bao dung của lão pháp sư.

Lão pháp sư làm việc rất nghiêm cẩn. Ngài có một thói quen: mỗi lần rời khỏi phòng, trước khi đóng cửa, nhất định sẽ quay đầu lại nhìn căn phòng một lượt, rồi mới đóng cửa. Tôi nghĩ, lão pháp sư làm vậy là để xác nhận xem cửa sổ đã đóng kỹ chưa, đồ đạc xếp ngăn nắp chưa, có quên mang theo đồ gì không v.v.. Một số người sau khi ra khỏi nhà rồi, mới phát hiện quên mang giấy tờ; chuyện như vậy chưa từng xảy ra với lão pháp sư, ít nhất là trong gần 8 năm tôi theo hầu, chưa từng thấy qua.

Sự cẩn trọng của lão pháp sư cũng thể hiện trong cách ngài xử sự. Một lần ở nước ngoài, có người muốn giới thiệu ngài gặp một nhân vật trong giới tôn giáo. Thông thường, lão pháp sư rất hoan hỷ gặp gỡ bạn bè thuộc các tôn giáo khác, vì ngài mong muốn thúc đẩy tôn giáo hòa hợp. Nhưng lần đó, ngài đã từ chối một cách khéo léo, vì người đó có liên quan đến vấn đề chính trị nhạy cảm.

Bình thường lão pháp sư cũng tránh liên quan đến chính trị. Khi có kỳ bầu cử, có người muốn lão pháp sư bày tỏ sự ủng hộ với một ứng cử viên nào đó, ngài đều khéo léo từ chối. Tôn giáo không nên dính líu đến chính trị, đó là cách làm sáng suốt.

5. Khuyến khích tinh tấn

Sự tinh tấn của lão pháp sư thật khiến người ta cảm động. Năm 2012, khi tôi thân cận lão pháp sư, ngài đã 86 tuổi. Đôi khi trong lúc giảng kinh, lão pháp sư cảm thán rằng mình đã già rồi. Ngài nói: “Trước đây tôi không biết mệt là gì; sau 85 tuổi thì không còn được [như trước nữa], đã cảm thấy mệt”. Cho dù như vậy, chúng tôi vẫn cảm thấy lão pháp sư tràn đầy năng lượng. Khi đó, ngài kiên trì mỗi ngày giảng kinh hai thời, sáng một lần, chiều một lần, mỗi lần hai tiếng.

Người thông thường có lẽ không cách nào cảm nhận được việc nói liên tục trong hai tiếng là như thế nào; chỉ có người từng luyện tập phúc giảng mới biết, khi giảng đến hơn một tiếng, sẽ xuất hiện tình trạng miệng khô, lưỡi khô, giọng nói khàn đi. Điều này là do nói liên tục làm cho lượng nước trong khoang miệng và cổ họng bốc hơi, nước bọt lại tiết ra không kịp; lúc này tốt nhất là nên uống một ít nước. Nhưng lão pháp sư khi giảng kinh thì không uống nước, trừ khi có cơn ho xuất hiện, đây quả là một loại thử thách đối với cơ thể. Các cư sĩ hộ pháp không đành lòng nhìn ngài vất vả như vậy, họ thường nghĩ cách khiến lão pháp sư giảm bớt một buổi giảng kinh. Thế nhưng lão pháp sư vô cùng kiên trì, chỉ cần không có việc gì đặc biệt, mỗi ngày nhất định phải giảng kinh hai thời.

Có một khoảng thời gian, các cư sĩ hộ pháp nghe lời khuyên của thầy thuốc Đông y, đề nghị lão pháp sư rút ngắn thời lượng mỗi buổi giảng kinh xuống còn một tiếng, nhưng lão pháp sư không đồng ý, ngài kiên trì nhất định phải giảng đủ hai tiếng. Mãi cho đến sau khi lão pháp sư 90 tuổi, dần dần cảm thấy khí lực không đủ, giọng nói khàn đi, ngài mới tự nguyện giảm thời lượng mỗi buổi giảng kinh xuống còn một tiếng. Về sau, để phù hợp với thời gian biểu của các đại sứ UNESCO, thời lượng lại được giảm xuống còn nửa tiếng.

Lão pháp sư luôn nghĩ cách để tinh tấn. Những năm đầu khi quán trưởng Hàn Anh hộ trì ngài, có lúc đưa ngài đi trung tâm thương mại, khi lão pháp sư không thể từ chối thì luôn mang theo một quyển sách. Lúc quán trưởng Hàn đi dạo mua sắm ở đó, lão pháp sư sẽ tìm một chỗ ngồi xuống và đọc sách.

Năm 2016, lão pháp sư tìm người biên tập và thu âm lại bài giảng Tịnh Tu Tiếp Yếu Báo Ân Đàm của lão cư sĩ Hoàng Niệm Tổ. Kể từ đó mỗi lần đi xa, lão pháp sư đều nghe bản thu âm Tịnh Tu Tiếp Yếu Báo Ân Đàm suốt dọc đường. Đặc biệt là những chuyến đi đường dài, từ lúc xuất phát, lên máy bay, hạ cánh và di chuyển đến nơi ở, trước sau mất hơn 10 tiếng đồng hồ. Khi đến nơi, lão pháp sư nói với chúng tôi rằng: trên đường đi, ngài đã nghe Báo Ân Đàm được ba lần rồi! Lão pháp sư là vì chúng tôi mà thị hiện tinh thần tinh tấn; khi mọi người trên máy bay đang ngủ hoặc xem phim, thì ngài vẫn luôn nghe pháp. Tiếc là bản thân chúng tôi lại luôn viện đủ lý do, không thật sự học được tinh thần tinh tấn của ngài.

Lão pháp sư rất thích cùng mọi người tinh tấn. Khi đó tuy đã hơn 80 tuổi, nhưng thể lực của ngài rất tốt. Sau buổi giảng kinh buổi chiều, lão pháp sư còn sắp xếp tiếp khách, có khi một lần tiếp khách kéo dài đến hai, ba tiếng. Sau bữa tối, ngài lên xe trở về Lục Hòa Viên, đã là tám giờ tối. Lúc này, lão pháp sư sẽ triệu tập các pháp sư, cư sĩ đang ở tại Lục Hòa Viên, cùng nhau xem các video về Phật pháp. Lão pháp sư biết rằng tâm người thời nay khá xao động, không dễ tĩnh tâm lại để đọc sách, nên ngài cố gắng chuyển tải nội dung Phật pháp thành các chế phẩm nghe nhìn, nhằm khơi dậy hứng thú của mọi người. Lão pháp sư cũng hiểu rõ, nếu ngài không cùng xem với mọi người, thì phần lớn họ sẽ không tự mình xem. Vì thế dù đã là buổi tối, ngài vẫn đồng hành cùng xem với mọi người, chẳng hạn như video “hòa thượng Hiền Công - tấm gương Phật môn v.v.”, có lúc lão pháp sư xem chăm chú say mê, trong khi một số cư sĩ đã bắt đầu ngủ gật. Mức độ tinh tấn của ngài, luôn luôn là như vậy.

Dù đã kề cận tuổi chín mươi, song hễ việc hoằng pháp cần, lão pháp sư vẫn không ngại bay ngàn dặm. Chỉ riêng trong năm 2016, ngài đã tổng cộng đến Anh Quốc hai lần, Paris - Pháp một lần, Úc một lần, Singapore và Malaysia hai lần, Đài Loan hai lần. Tinh thần vì pháp quên mình như vậy thật khiến người kính phục!

Vào tháng 3 năm 2017 và tháng 3 năm 2019, hai lần mời đoàn đại sứ UNESCO đến thăm Toowoomba - Úc; lão pháp sư 90 tuổi đã hai lần bay trở lại Úc đích thân tiếp đón, không có gì ngạc nhiên khi các đại sứ đều vô cùng cảm động!

6. Vui thích bố thí

Sau khi thân cận đại sư Chương Gia và được khai sáng, lão pháp sư luôn ra sức bố thí. Toàn bộ số tiền do tín chúng cúng dường, lão pháp sư đều dùng để lưu thông pháp bảo. Hơn nữa, các pháp bảo được lưu thông, không giới hạn trong Tịnh độ tông của Phật giáo, mà hễ là chánh pháp, bao gồm kinh điển của Phật giáo Nam tông và Phật giáo Tây Tạng, cho đến các sách thiện của thế gian, ngài đều hết lòng hỗ trợ in ấn và lưu thông miễn phí. Thế nên, lão pháp sư đã thành lập quỹ giáo dục Phật-đà, các pháp bảo mà quỹ hỗ trợ in được lưu thông rất rộng rãi, lan tỏa khắp thế giới.

Để gìn giữ kho tàng văn hóa truyền thống, về sau lão pháp sư đã dùng tiền cúng dường của tín chúng mua bộ Tứ Khố Toàn Thư và Tứ Khố Hội Yếu, đồng thời hỗ trợ in Càn Long Đại Tạng Kinh, Quần Thư Trị Yếu và Quốc Học Trị Yếu, rồi phân tặng cho các thư viện đại học và thư viện quốc gia các nước trên thế giới để lưu giữ.

Khi có thảm họa lớn xảy ra, lão pháp sư đều hào phóng quyên góp để cứu trợ thiên tai. Bình thường ngài cũng quyên góp hỗ trợ cho các cơ sở y tế, như bệnh viện Toowoomba và viện chăm sóc người sắp ra đi. Ngoài ra, lão pháp sư còn tài trợ thành lập trường học ở các nơi, và cấp học bổng.

Năm 2012, lão pháp sư nhận lời mời của Tổng thống Sri Lanka đương thời, đến thăm Sri Lanka. Khi biết rằng Sri Lanka sẽ xây dựng Đại học Phật giáo quốc tế Long Hỷ tại một thánh địa, lão pháp sư vô cùng tán thán. Sau khi trở về Hồng Kông, ngài đã chuyển toàn bộ số tiền tiết kiệm của mình sang Sri Lanka, để tài trợ cho dự án này.

Bố thí càng nhiều, nhận được càng nhiều, đây là điều mà lão pháp sư thường nhắc đến trong các buổi giảng kinh; cảm ứng của bản thân ngài đã chứng thực cho điều này. Sau khi bố thí toàn bộ tiền tiết kiệm trong ngân hàng, không lâu sau, khoản tiền cúng dường lại tăng lên. Thế là vào năm 2014, lão pháp sư thành lập quỹ giáo dục đa nguyên văn hóa Tịnh Không, dùng tiền cúng dường để hỗ trợ công tác giáo dục đa nguyên văn hóa. Ban đầu, lão pháp sư không muốn dùng pháp hiệu của mình để đặt tên cho quỹ này, nhưng do một thành viên trong hội đồng quản trị đề xuất, với mục đích nhằm giúp mọi người biết rõ đối tượng mà họ quyên tặng, nên lão pháp sư đã đồng ý. Sau đó, quỹ từ thiện của lão pháp sư đã hợp tác với Đại học Trinity Saint David xứ Wales để thành lập viện Hán học Anh Quốc, đồng thời tài trợ cho trường tổ chức “lớp tiến sĩ hòa hợp” - đề xướng giáo dục đa nguyên tôn giáo, góp phần truyền thừa văn hóa truyền thống và thúc đẩy hòa hợp tôn giáo.

Lão pháp sư không chỉ thực hiện tài thí rộng lớn, mà còn hoan hỷ thực hành pháp thí. Ngài giảng kinh thuyết pháp hơn 60 năm, rất nhiều người nhờ nghe kinh mà cải thiện được vận mệnh và gia đình mình. Lão pháp sư thích chia sẻ những điều mình đã thấy nghe, chỉ cần là việc có lợi ích cho chúng sanh, ngài

đều nói ra trong lúc giảng kinh; nhưng đôi khi điều này cũng mang lại một số phiền toái. Lão pháp sư là người chân thành và thẳng thắn, thường không suy nghĩ đến việc lời nói của mình sẽ ảnh hưởng thế nào đến uy tín và danh tiếng của bản thân. Do không giỏi tự bảo vệ mình, một số lời nói của ngài đã bị những kẻ có ý đồ xấu cắt câu lấy nghĩa, dùng làm bằng chứng để phỉ báng và công kích. Đối với những việc này, lão pháp sư không giải thích gì thêm.

Lão pháp sư không bao giờ tiếc lời tán thán người khác. Đặc biệt là ngài vô cùng khuyến khích mọi người tham gia giảng kinh thuyết pháp. Vì thế chỉ cần nghe được có người giảng kinh hay, ngài sẽ tán thán họ trong buổi giảng kinh của mình. Thế nhưng, những đoạn tán thán này thường bị người trong cuộc ghi lại và dùng làm bằng chứng rằng mình được lão pháp sư ấn chứng. Thậm chí, có người còn phát những đoạn lão pháp sư khen mình ngay trước buổi giảng kinh, nhằm nâng cao giá trị của bản thân.

Đức Phật nhiều lần nhấn mạnh “tứ y pháp”, trong đó đặc biệt là “y pháp, bất y nhân”, nhưng người học Phật thông thường, luôn luôn y nhân mà không y pháp, thà chọn tin lời nói của một người nào đó, chứ không dựa vào giáo lý của Phật pháp để phán đoán một cách lý trí.

Khi thính chúng của lão pháp sư nghe ngài tán thán một ai đó, họ thường cho rằng lão pháp sư đã ấn chứng cho người đó, và nghĩ rằng người đó hoàn toàn đáng tin. Trên thực tế, lão pháp sư tán thán chỉ vì người đó làm tốt ở một phương diện nào đó, chứ không phải khẳng định tất cả mọi thứ về người đó. Do sự sai lệch trong nhận thức, nên thính chúng dễ nảy sinh hiểu lầm; lúc đó, dù lão pháp sư có lên tiếng làm rõ trong khi giảng kinh, cũng không thể thay đổi nhận thức của một số người, đây là điều rất bất lực.

Lão pháp sư đặc biệt thích bồi dưỡng thế hệ sau, khi gặp người tài có thể đào tạo, ngài luôn dốc lòng truyền dạy không giữ lại điều gì, đồng thời hết sức tạo cơ hội và nền tảng, hy vọng học trò sẽ giỏi hơn cả mình.

Sự vui thích bố thí của lão pháp sư, không chỉ giới hạn ở những việc lớn như giảng kinh, dạy học và tài trợ giáo dục; mà trong sinh hoạt thường ngày, ngài cũng thích chia sẻ những thọ dụng của mình với mọi người. Bất kể thứ gì tốt, bao gồm vật dụng, thức ăn và phương pháp dưỡng sinh, lão pháp sư luôn

mong muốn chia sẻ với mọi người; những gì mình được hưởng, ngài cũng hy vọng mọi người xung quanh đều có thể được hưởng.

Tổ biên tập “Thân giáo của hòa thượng Tịnh Không”